

3. Конституція України від 28 червня 1996р.// Відомості Верховної Ради України. – 1996.- № 30, ст. 141

4. Ступак Ф. Я. Благодійні товариства Києва (др. пол. XIX – початок XX ст.): Монографія / Ф. Я. Ступак. – К., 1998. – 208 с.

5. Омецінська М.В. «Сучасний стан благодійництва та меценатства в Україні. Проблеми та перспективи розвитку» [Електронний ресурс] - Режим доступу - http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Vdakk/2010_3/37.pdf

6. Яновицька Г. Б., Яговка М. І. «Організаційно-правові форми благодійної діяльності», 2008. [Електронний ресурс] - Режим доступу - http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Sepsu/2008_6/sep20086_31.pdf

ОБСТАВИНИ, ЩО УСКЛАДНЮЮТЬ ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ, УХВАЛИ, ПОСТАНОВИ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ

Войтович Людмила Василівна
студент-магістр юридичного факультету
Харківський національний університет
імені В.Н.Каразіна
e-mail: voytovich.mila@yandex.ua

Ключові слова: виконання рішення, відкладення провадження, відстрочка судового рішення, зміна способу, зупинення виконавчого провадження.

Ускладнення в ході виконавчого провадження – це обставини, що виникають у процесі виконання рішення, які зумовлюють настання наслідків, не пов'язаних із продовженням виконання рішення чи закінченням виконавчого провадження.

У ході виконання рішення, ухвали, постанови господарського суду можуть виникнути такі ускладнення:

- відкладення провадження виконавчих дій;
- відстрочка або розстрочка виконання рішення;
- встановлення чи зміна способу і порядку виконання рішення;
- зупинення виконавчого провадження

Відкладення провадження виконавчих дій застосовуються за наявності обставин, що перешкоджають провадженню виконавчих дій, або у разі несвоєчасного одержання сторонами документів виконавчого провадження, внаслідок чого вони були позбавлені можливості скористатися правами, наданими їм законом, державний виконавець може відкласти виконавчі дії за заявою стягувача чи боржника або з власної ініціативи на строк до десяти робочих днів. Про відкладення провадження виконавчих дій державний виконавець виносить відповідну постанову, про що повідомляє сторонам.

Роз'яснення рішень, які підлягають примусовому виконанню – це усунення недоліків, нечіткості в рішенні, ухвалі чи постанові господарського суду. Тому в разі, якщо викладена у виконавчому документі резолютивна частина рішення чи його зміст є незрозумілим, державний виконавець або сторони виконавчого провадження мають право звернутися до суду, який видав виконавчий документ, із заявою про роз'яснення відповідного рішення чи його змісту.

Господарський суд, який видав судове рішення зобов'язаний розглянути заяву державного виконавця у 10-денний строк з дня її надходження і у разі необхідності дати відповідне роз'яснення рішення чи змісту документа, не змінюючи їх редакції.

Згідно з ч. 1 ст. 121 ГПК України за наявності обставин, що ускладнюють виконання рішення або роблять його неможливим, за заявою сторони, державного виконавця, за

поданням прокурора чи його заступника або за своєю ініціативою господарський суд, який видав виконавчий документ, у десятиденний строк розглядає це питання в судовому засіданні з викликом сторін, прокурора чи його заступника й у надзвичайних випадках, залежно від обставин справи, може відстрочити або розстрочити виконання рішення, ухвали, постанови, змінити спосіб і порядок їх виконання [1].

Слід зазначити, що законодавчого визначення понять «відстрочка виконання», «розстрочка виконання», «зміна способу виконання» та «зміна порядку виконання» рішення не існує. На даний момент тлумачення цих дефініцій міститься у постанові Вищого господарського суду України від 17.10.2012 № 9 «Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України».

Відстрочка – це відкладення чи перенесення виконання рішення на новий строк, який визначається господарським судом. Наприклад, відстрочка може надаватися за рішенням, у якому господарським судом визначено певний строк звільнення приміщення, повернення майна тощо. Розстрочка означає виконання рішення частками, встановленими господарським судом, із певним інтервалом у часі. Строки виконання кожної частки має визначитися господарським судом. При цьому слід мати на увазі, що розстрочка можлива при виконанні рішення, яке стосується предметів, що діляться (гроші, майно, не визначене індивідуальними ознаками; декілька індивідуально визначених речей тощо) [3].

При відстрочці або розстрочці виконання рішення, ухвали, постанови господарський суд на загальних підставах може вжити заходів щодо забезпечення позову. Вони можуть бути застосовані як з ініціативи господарського суду, так і за заявою сторони або прокурора. Порядок застосування, перелік заходів до забезпечення позову та інші питання регулюються розділом X ГПК України.

Із наведених вище визначень вбачається, що в отриманні відстрочки чи розстрочки виконання є виключна заінтересованість боржника, і аж ніяк не стягувача, оскільки останній навряд чи виступатиме ініціатором процедури, яка по своїй суті сприяє затягуванню процесу реального поновлення його прав. З огляду на це, недоречним вбачається наділення правом звернення із заявою про надання відстрочки чи розстрочки виконання не лише боржника, а й стягувача.

Деякі автори розглядають можливість надання боржнику відстрочки і розстрочки виконання судового рішення як спосіб стимулювання самостійного виконання [4, с.139]. Інші вбачають у цьому обмеження права стягувача на судовий захист, який гарантований Конституцією України [5, с. 59]. На нашу думку, більш обґрунтованою є остання позиція. Адже, по своїй суті, відстрочка виконання судового рішення це передбачений процесуальним законодавством спосіб, який тимчасове позбавляє стягувача права вимагати примусового виконання і надає боржнику можливість на законних підставах не виконувати рішення суду, яке вступило в законну силу і є з цього моменту обов'язковим. Це саме, в певній мірі, стосується і розстрочки виконання. Оскільки діюче законодавство вирішення питання про надання відстрочки або розстрочки виконання судового рішення відносить до компетенції суду, який видав виконавчий документ, а отже – постановив рішення, то у випадку позитивного задоволення такої заяви, суд вступає у протиріччя сам з собою: з однієї сторони він «дає» своїм рішенням стороні, на користь якої воно постановлене, можливість реального захисту своїх прав, іншою – цю можливість забирає.

Найбільші труднощі на практиці викликає визначення можливості надання боржнику відстрочки чи розстрочки виконання. Що саме законодавець вказав як обставини, за наявності яких суд повинен надати боржнику відстрочку чи розстрочку виконання рішення? Відповідно до ст. 121 Господарського процесуального кодексу України ст. 36 Закону України «Про виконавче провадження» відстрочка чи розстрочка виконання може бути надана за наявності обставин, що ускладнюють його виконання або роблять його неможливим у виняткових випадках, залежно від обставин справи. Таке законодавче визначення приводить до однозначного висновку про те, що вказані формулювання жодною

мірою не обмежують суд у вирішенні цього питання на власний розсуд. Оскільки переліку таких підстав законом не визначено, на практиці відстрочка чи розстрочка виконання надається при встановленні будь-якої поважної, на думку суду, обставини (наприклад тяжкого матеріального становища). Таким чином, при вирішенні питання про надання відстрочки чи розстрочки виконання суди швидше керуються емоціями, аніж правом, точний зміст якого щодо обставин надання встановити неможливо.

Крім того, законодавством не встановлено строку на який суд уповноважений надати відстрочку чи розстрочку виконання, а значить, повністю залишений на розгляд суду і може складати, наприклад, 3, 5, 10 років і більше. У такому випадку виникає логічне запитання: чи можна вважати право сторони, на користь якої винесено рішення, захищеним, якщо судом надана відстрочка чи розстрочка на декілька років, тобто захист його права, по суті, відкладений органом державної влади на значний період часу? Вбачається, що ні.

Таке законодавче регулювання надання відстрочки чи розстрочки виконання судового рішення не дає можливості суду конкретно встановити предмет доказування при розгляді цих питань. А якщо не можна конкретно встановити предмет доказування по справі і якщо строк відстрочки (розстрочки) не обмежений законом, то вищестоящі судові інстанції не в змозі перевірити обґрунтованість надання відстрочки. Що, наприклад, порушив суд, якщо він надав відстрочку виконання рішення суду про стягнення грошових коштів на 5 років, встановивши відсутність у боржника грошових коштів для одночасного виконання рішення суду? [7; с.64]. Так, у постанові Вищого господарського суду України від 17.10.2012 № 9 «Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України» зазначено, що «...господарський суд законодавчо не обмежений будь-якими конкретними термінами відстрочки чи розстрочки виконання рішення... суд повинен враховувати матеріальні інтереси сторін, їх фінансовий стан, ступінь вини відповідача у виникненні спору, наявність інфляційних процесів у економіці держави та інші обставини справи». Природа цих обставин (аналіз фінансового стану боржника) носить не юридичний, а економічний характер. При такому об'ємі предмета доказування та характері обставин, що підлягають встановленню, суд не може достовірно встановити, чи є підстави для надання відстрочки (розстрочки) виконання рішення суду. Тим більше суд не може достовірно встановити строк, протягом якого боржник зможе виконати вимоги стягувача, підтвердженні судовим рішенням. Тому природним є той факт, що у більшості випадків інтерес боржника полягає у тому, щоб в такий спосіб затягнути виконання або взагалі не виконати судові рішення, і закон дає йому для цього підстави.

З огляду на викладене, вважаємо, що на законодавчому рівні необхідно закріпити по-перше, строки надання, по-друге, відкритий перелік обставин надання відстрочки (розстрочки) виконання рішення суду.

Під зміною способу і порядку виконання рішення слід розуміти прийняття господарським судом нових заходів для реалізації рішення в разі неможливості його виконання в порядку й у спосіб, раніше встановлений. Наприклад, зміна способу виконання рішення можлива шляхом видозміни форми виконання (грошової чи майнової), зазначеної в рішенні, тобто за відсутності в боржника майна в натурі, присудженого позивачеві, або грошових коштів, достатніх для покриття його заборгованості [8; с.226]. Підставою цієї дії можуть бути конкретні обставини, пов'язані з неможливістю виконання сторонами рішення в строк або встановленим господарським судом способом. В ГПК України відсутній такий перелік обставин, тому в кожному конкретному випадку потрібно доказувати їх наявність. Важливим питанням при зміні способу виконання судового рішення є обрання нового способу виконання рішення суду [6; с.24].

Зміна способу та порядку виконання рішення, ухвали, постанови може мати місце, наприклад, у випадках, коли боржник не виконує певних дій, вказаних у рішенні суду, або коли у боржника відсутнє майно, яке він повинен віддати стягувачеві. У першому випадку

суд може надати стягувачеві право виконати за рахунок боржника ці дії з наступним поверненням витрат, а в іншому – стягнути вартість майна.

Якщо у відповідача відсутні кошти на рахунку в банку або коли їх не вистачає для покриття заборгованості, господарський суд може змінити спосіб виконання рішення і видати наказ про звернення стягнення на його майно. Господарський суд у своєму наказі не зобов'язаний зазначити конкретне майно, а має вмістити в ньому лише вказівку про звернення стягнення на майно у сумі, що підлягає стягненню за рішенням господарського суду.

У більшості випадків труднощі із застосуванням цих норм викликані, на наш погляд, перш за все тим, що поняття, види, а також порядок вибору способу виконання рішення в законодавстві не врегульовані.

Господарський суд не має права самостійно скасувати надану ним відстрочку чи розстрочку виконання судового рішення, в тому числі й з тих мотивів, що такі умови не виконуються відповідачем. Але оскільки відстрочка і розстрочка є складовими способу та порядку виконання судового рішення, то умови їх надання може бути переглянуто у процесі розгляду господарським судом заяви про зміну способу та порядку виконання судового рішення.

Виконавче провадження у господарському суді підлягає обов'язковому зупиненню у разі:

- ❖ смерті, оголошення померлим чи визнання безвісно відсутнім стягувача або боржника, або припинення юридичної особи, якщо встановлені судом правовідносини допускають правонаступництво;

- ❖ визнання стягувача або боржника недієздатним;

- ❖ зупинення судом стягнення на підставі виконавчого документа;

- ❖ зупинення виконання відповідного рішення або виконавчого провадження посадовою особою, якій законом надано таке право;

- ❖ порушення господарським судом провадження у справі про банкрутство боржника, якщо відповідно до закону на вимогу стягувача поширюється дія мораторію, запровадженого господарським судом, крім випадків перебування виконавчого провадження на стадії розподілу стягнутих з боржника грошових сум (у тому числі одержаних від реалізації майна боржника), а також у разі звернення стягнення на заставлене майно та виконання рішень у немайнових спорах;

- ❖ надання судом, який видав виконавчий документ, відстрочки виконання рішення;

- ❖ наявності коштів за договорами банківського рахунку або банківського вкладу, які боржник не має права вимагати до закінчення строку дії таких договорів, у разі відсутності іншого майна боржника, на яке може бути звернуто стягнення.

Державний виконавець вносить вмотивовану постанову про зупинення виконавчого провадження з підстав, передбачених законом, яка затверджується начальником або заступником начальника відділу, якому підпорядкований державний виконавець. Постанову про зупинення виконавчого провадження з даних підстав, державний виконавець вносить не пізніше наступного робочого дня, коли йому стало відомо про такі обставини. Копія постанови надсилається сторонам у триденний строк. Постанова про зупинення виконавчого провадження може бути оскаржена у 10-денний строк. Протягом строку, на який виконавче провадження зупинено, виконавчі дії не провадяться.

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Руденко М.В.

Література:

1. Господарський процесуальний кодекс України від від 06.11.1991 № 1798-ХІІ (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 6, ст.56.

2. Закон України Про виконавче провадження від 21.04.1999 № 606-XIV (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 24, ст.207.

3. Постанова пленум Вищого господарського суду України від 17.10.2012 № 9 «Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України».

4. Балакин К.В. Отсрочка исполнения судебного акта в арбитражном процессе и конституционное право на судебную защиту // Юрист, 2005. - №5. – С. 56 – 60.

5. Малешин Д.Я. Исполнительное производство (функции суда). 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ОАО «Издательский дом «Городец». - 2007. – 240 с.

6. Фодчук Оксана Інше виконання рішення // Юридична практика. – 2011. - № 42 (721). – С. 23.

7. Хотинська-Нор О.З Відстрочка, розстрочка, зміна способу та порядку виконання рішення суду в контексті права на судовий захист // Вісник Академії адвокатури України. – 2007. - № 3. – С. 63 - 67.

8. Чернадчук В.Д., Сухонос, Нагребельний Чернадчук В.Д., Сухонос В.В., Нагребельний В.П. та ін. Господарське процесуальне право: Підручник/ В.Д. Чернадчук, В.В. Сухонос (ст.), В.П. Нагребельний, Д.М. Лукянець; За заг. ред. к.ю.н. В.Д. Чернадчука. - 2-ге вид., перераб. і доп. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2009 - 378 с.

ПРО ДОДАТКОВІ ПОСЛУГИ В СФЕРІ ПЕРЕВЕЗЕНЬ МІСЬКИМ ТРАНСПОРТОМ

Волік В'ячеслав Вікторович

Кандидат юридичних наук

Заступник начальника управління

начальника відділу по роботі з проектами

розпорядчих актів юридичного управління

Донецької міської ради

e-mail: vvolik@i.ua

Ключові слова: перевезення, міський транспорт, додаткові послуги.

Міський транспорт займає велике значення в існуванні та життєдіяльності сучасного міста. Діяльність міського транспорту пов'язана в першу чергу, з переміщенням в межах міста та приміських територій різного роду вантажів та пасажирів, а також з виконанням робіт з благоустрою міста. Організація перевезення вантажів та пасажирів, а також виконання робіт з благоустрою міста потребує здійснення низки дій, які не пов'язані безпосередньо з таким перевезенням та виконанням робіт, але необхідні для надання міським транспортом своїх основних послуг. Мова йде про додаткові послуги в сфері перевезень міським транспортом. Отже, діяльність міського транспорту пов'язана з наданням своїх основних послуг, та споживанням або ж наданням додаткових послуг.

Питанням функціонування міського транспорту приділяли увагу окремі автори [1-5]. Проте, поза їх уваги залишилися питання додаткових послуг в сфері перевезень міським транспортом.

Слід зазначити, що в залежності від розміру та рівня розвитку міста в ньому можуть бути присутні різні види транспорту. Види транспорту можуть бути наступними автомобільний, що включає в себе автобуси, таксі, легкові та вантажопасажирські транспортні засоби, електричний, який включає в себе метро, тролейбуси, трамваї, фунікулери, підвісні та спеціальні колійні дороги. Ще один різновид міського транспорту – водний, до складу якого входять катери, пороми, теплоходи, моторні човни, але його